

PREDGOVOR

Treći međunarodni interdisciplinarni znanstveno-stručni skup *Domovinski rat, njegove gospodarske, demografske i socijalne posljedice i perspektive na području hrvatskoga istoka* organizira Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Osijek, a suorganizatori su: Odjel za kulturologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru i Ogranak Matice hrvatske u Osijeku. Navedeni Skup, kao i prethodna dva, (*Hrvatski istok u Domovinskom ratu – iskustva, spoznaje i posljedice i Domovinski rat i njegovi društveno-ekonomski odrazi na razvoj hrvatskoga istoka*) nastavak je nastojanja znanstvene, stručne, kulturne i ine zajednice oko problematiziranja teme iz Domovinskoga rata i poslijeratne obnove hrvatskoga društva na području hrvatskoga istoka koji je bio i ostao od strateškoga nacionalnog interesa za domovinsku i iseljenu Hrvatsku.

U prvim počecima Domovinskoga rata na području hrvatskoga istoka odvijale su se najžešće borbe, s najvećom ratnom dinamikom i intenzitetom djelovanja Hrvatskih oružanih snaga protiv dijela pobunjenih Srba i Jugoslavenske narodne armije (JNA), a uslijed čega su pale najveće vojne i civilne žrtve. Hrvatski istok nalazi se na prostoru gdje Srbija izravno graniči s Republikom Hrvatskom, a uslijed čega su pobunjeni Srbi i JNA imali neograničenu logističku potporu. Osim toga, nacionalna struktura pučanstva na području hrvatskoga istoka, gdje su postojale srpske enklave (Tenja, Bobota, Vera, Pačetin, Trpinja, Bijelo Brdo i druga sela), olakšavale su velikosrpsku agresiju i otežavale obrambene aktivnosti hrvatskih vlasti.

Veličanstvenom pobjedom u Domovinskom ratu nad velikosrpskim agresorom, nažalost, nije pobijedena ideja „Velike Srbije“, ona je i danas prisutna, a svjedoci smo njezinoga recidiva u svakodnevnom životu građana Republike Hrvatske i njezinom državnom okruženju. Među najpoznatije recidive velikosrpske ideje svakako spada djelovanje Dokumentaciono informacijski centar „Veritas“ sa sjedištem u Beogradu i ispostavom u Banja Luci, u kojima se otvoreno krivotvori istina o Domovinskom ratu. Drugi je velikosrpski projekt novijega datuma, možda i najvažniji, a riječ je o Zakonu o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine, poznatiji pod kolokvijalnim nazivom Zakon o univerzalnoj jurisdikciji. Tim se zakonom Republika Srbija izrijeком proglasila isključivo nadležnom za vođenje postupaka zbog „teških kršenja međunarodnoga humanitarnog prava izvršenih na području bivše SFRJ od 1. siječnja 1991., bez obzira na državljanstvo počinitelja ili žrtve“. Ovaj predmetni Zakon i njegova primjena u koliziji su s temeljnim načelima Povelje Ujedinjenih naroda na kojima se temelje odnosi između suverenih država. Nadalje, Zakon je u koliziji s osnovnim načelima međunarodnoga javnog prava, međunarodnoga kaznenog i ka-

zveno-procesnoga prava, kao i temeljnim načelima na kojima je zasnovana i djeluje Europska unija.

Dio političke scene u Republici Hrvatskoj koji je tijekom Domovinskoga rata izravno i neizravno koketirao s Miloševićevim režimom, iako financiran hrvatskim proračunskim sredstvima, kontinuirano stigmatizira Domovinski rat, hrvatske branitelje i oficijelnu politiku i vlast, pripisujući im pritom političke atribucije kojima ih nastoji diskreditirati pred međunarodnim pravnim i političkim čimbenicima. Ovi revizionisti hrvatske povijesti, naročito onoga dijela koji se odnosi na Domovinski rat, lažnim optužbama stvorili su za sebe vrlo isplativi *etno-business*.

Ovogodišnji će Skup tijekom 2. i 3. prosinca nastojati dati cjelovite ili djelomične odgovore na neka od navedenih tematskih područja koja su bile djelomična ili potpuna nepoznanica znanstvenoj i inoj javnosti. Ovaj je Skup sadržajno nastavak prethodna dva skupa, a ove godine u njegovom radu sudjeluje pedeset i pet znanstvenika koji dolaze iz tuzemstva i inozemstva a među njima su istaknuti liječnici, teolozi, pravnici, povjesničari, ekonomisti, humanitarni djelatnici, sveučilišni i srednjoškolski profesori, ustavotvorci, bivši i sadašnji nositelji istaknutih funkcija u zakonodavnoj, izvršnoj i sudbenoj vlasti itd. Tijekom dvodnevna izlaganja izlagači će javnosti prezentirati trideset i sedam radova iz područja: teologije, obrazovanja, kulture, antropologije, medicine, povijesti, vojne taktike i doktrine, prava, sociologije, ekonomije, politologije i humanitarnoga djelovanja.

Osim ratnih i poratnih tema s područja hrvatskoga istoka, ove smo godine u tematski okvir uvrstili i jednu temu koja se odnosi na Domovinski rat na području druge hrvatske domovine, odnosno Bosne i Hercegovine. Zbog poznatih događanja oko suspektoga uhićenja desetorice hrvatskih branitelja iz bosanske Posavine, koje je bosanskohercegovačka državna policijska agencija, službenoga naziva Državna agencija za istragu i zaštitu (akr. SIPA), uhitila pod suspektim okolnostima 31. listopada ove godine u Orašju, odlučili smo u program Skupa uvrstiti sljedeći rad: *Domovinski rat za Hrvate u Bosni i Hercegovini još nije završio*. Domovinski rat jedinstvena je cjelina u obje domovine hrvatskoga nacionalnog korpusa jer su mu uzroci i posljedice identični. Naime, kako je ustavna obveza Republike Hrvatske brinuti se o Hrvatima izvan matične države, identična je obveza Hrvatske akademske zajednice propitivati i problematizirati teme iz Domovinskoga rata na području susjedne Bosne i Hercegovine.

Treći međunarodni interdisciplinarni znanstveno-stručni skup *Domovinski rat, njegove gospodarske, demografske i socijalne posljedice i perspektive na području hrvatskoga istoka* održava se kao i prethodna dva skupa, u izrazito financijski složenom razdoblju, uz financijsku potporu gospodarskih subjekata i dijela jedinica područne (regionalne) samouprave i lokalne samouprave s područja hrvatskoga istoka, koji su izrazili senzi-

bilitet za teme iz Domovinskoga rata i poraća koje na ovome području nisu sustavno obrađivane.

U ime organizatora i suorganizatora, kao i u svoje osobno ime, zahvaljujem predstavnicima gospodarstva i lokalne samouprave koji su svojom financijskom potporom omogućili održavanje navedenih skupova. Istovremeno, apeliram na nositelje javnih funkcija koji upravljaju javnim financijama, odnosno čiji fiskalni, odnosno financijski kapacitet proračuna ima mogućnost poduprijeti ovakve projekte, da to učine jer onaj tko ne njeguje svoju povijest, ne može ni graditi bolju budućnost. Drugim riječima, narod bez nacionalne povijesti je narod bez budućnosti, podložan asimilacijskim i drugim procesima koji dovode do nacionalne entropije.

Ovogodišnji Skup, kao i prijašnji skupovi, posvećen je braniteljima Domovinskoga rata, kao i svim domoljubima i mučenicima koji su tijekom trinaestostoljetne hrvatske povijesti izgubili život, bili proganjani, zatočeni i šikanirani boreći se za samobitnost i opstojnost hrvatskoga puka. Isto tako, Skup je posvećen i svakom drugom čovjeku koji nije pripadnik hrvatskoga nacionalnog korpusa, a bio je žrtva tijekom Domovinskoga rata, stoga ovoj skupini građana Republike Hrvatske upućujem posebnu zahvalu za sve što su učinili za samobitnost i opstojnost naše drage i jedine domovine.

U Osijeku 2. prosinca 2016. godine

Glavni urednik:
prof. ddr. sc. Miljenko Brekalo